

INVĂȚĂTORUL

ORGANUL „ASOCIAȚIEI INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT ȘI PĂRȚILE UNGURENE“

Apare în fiecare lună a anului școlar.

○○

Sub conducerea unui comitet de redacție

○○

REDACTOR:
ANDREI PORA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
CLUJ
STRADA HELTAI NUMĂRUL 9.

ABONAMENTUL:

Pe an 30 coroane — 18 lei.
Un număr . . . 3 cor. — 1 leu 50 bani.

○○

Banii se trimit casarului asociației:
G. STELEA CLUJ, STR. AVRAM IANCU 62.
MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT

Apostolie . . .

Comploturile ivite la granița de est a statului nostru, ne fac să semnalăm începutul unui proces de subminare — pornit cu toată puterea de grandomanul popor turanic, care nu se poate împăca cu dreptatea ce s'a coborât pe pământ, pentru a restabili armonia eternă a cosmosului. Siguranța statului, ori cât ar încerca, să previe atentatele acestea prin sentințe marțiale, nu va reuși pe deplin în acțiunea sa, atâta vreme, cât natura răsbunătoare va mai tolera în cuprinsul ei această speță.

În fața acestor perspective, noi cei cari credem în puterea culturii, stăm îngrijorați când ne dăm seama de nivelul cultural al poporului nostru din Bihor, Satu Mare și Maramureș, care nu va fi în măsură să-și dea partea sa de contribuție la opera de consolidare a statului în aceste, cele mai expuse ținuturi.

Poporul românesc de aci, dezvoltat în cei mai neprielnic medii, lipsit intenționat de o rază de cultură, înbuimăcit de faimoasă idee de stat maghiar și la urmă atras de o rețea de linii ferate, care ducea vrând-nevrând către capitala cea mai plină de păcate a politicianismului unguresc înglodat, strigă din toată puterea: dați-ne noi școli românești, întăriți-ne puterea celor existente, reformați biserica românească și înmulțiți-ne numărul învățătorilor și al preoților conștienți de datoria lor, pentruca să putem forma zidul cel tare și puternic al apărării naționale.

Înfăptuirea acestor probleme, cari nu trebuie să ținăască asimilarea elementului

strein din aceste părți, ci să urmărească exclusiv trezirea la conștiința națională a elementului nostru, ceea ce trebuie să constituie partea esențială a politicei noastre școlare, firește, ne pune și pe noi învățătorii români în fața unor îndatoriri — cari ne revin. Este fără îndoială recunoscut, că învățătorul român, nu s'a subtras niciodată dela misiunea sa — când interesele superioare ale neamului i-au cerut jertfa și ajutorul. Pentruca istoria să pomenească cu evlavie de simțul de jertfă al învățătorului român și să fie datoare a destina pagini întregi conlucrării învățătorimii române într-o desăvârșire înfăptuirii celui mai măreț ideal al poporului românesc, îndreptăm din acest loc, solia noastră de chemare către învățătorii noștri, către colegii și frații noștri, mai ales din județele, unde situația sub acest raport este nouă favorabilă, ca să ia în mână toiagul apostoliei neprihănite și plini de credință în izbânda noastră desăvârșită, să pornească la drum pentru a duce duhul nou al culturii românești acolo, de unde pornește strigătul de ajutor. Repetăm încă odată, cunoscând și numai în elementele ei psihologia raselor, și în special a acestei rase turanice, prevedem continuarea în proporții tot mai mari a comploturilor, dar învățătorul român străjer al culturii, alături de straja cu baioneta, va putea asigura pacifica dezvoltare a statului.

Căți dintre învățătorii români de frunte, în urma împrejurărilor felurite au ajuns a-și echilibra situațiunea lor materială, în chipul

cel mai norocos? Câți dintre învățătorii noștri conștiinți, deplini asigurați în cece privește viitorul lor și al familiei lor, ar putea jertfi și subordona interesele lor particulare și barămi vreme de câțiva ani, lăsându-și casa, masa, tată, mamă, frați și surori, și-ar angaja serviciile lor prețioase statului, servind școala românească acolo unde ea a fost mai mașteră. Dacă lipsa de învățători poate fi scuzată în județele mai consolidate — aceasta scuză nu poate fi admisă în județele mărginașe. Statul însuși — credem noi, — ar întinde tot sprijinul moral și material, prin ridicarea de edificii corespunzătoare și dublarea lefurilor învățătorilor, pentruca ei, scutiți de

ori ce griji de ordin mai inferior, să poată lumina cu toată intenzitatea în marea de întunec din aceste părți primejdite.

*

Pornind la muncă pentru a trezi la conștiință națională poporul românesc din Bihor, Satumare și Maramureș, ne-am împlinit cea mai sublimă datorie către Tron și patria care ne ocrotește și care va binecuvânta pasul nostru prin întunecul ce vom străbate până la capătul apostoliei noastre pe care o vom încheia strigând cu psalmistul: *Tu Doamne, ne vei păzi și ne vei apăra de neamul acesta în veac!*

A. Pora.

Adunarea învățătorilor din Ciuc.*)

Salut înfața conferință a învățătorilor români din județul Ciuc, pe pământul liber al României, după care am însetat de zece veacuri. Vă salut Domnilor, ca pe întâii luminători ai poporului din județ. Zi însemnată pentru noi toți azi, când ne putem întâia oară spune între lacrimi de bucurie, că dorul ascuns al sufletului nostru de-a ne ști acasă la noi, liberi să cântăm și vorbim românește, e azi fapt împlinit. Liberi să propovăduim cuvântul adevărului în graiul dulce al poporului nostru, liberi să duceți slova românească în toate colibele de prin văile Trotușului, Putnei, Bistricioarei, Valea Uzului, liberi să ascultați doinele ascunse în valurile Oltului și Mureșului, copii sglobii ai județului nostru. Otlul nu va mai scurma țărina trupurilor noastre „s'o treacă'n altă țară“, căci aici își va afla odihna dorită, jale nu va mai duce Mureșul, ci valurile lor vor duce de aici din munți vestea, că la isvorul lor o ceată mică de apostoli, însuflețiți de idealul, care ne-a încălzit pe toți, a desfășurat steagul culturii românești și a început munca cu zor, ca să răspândiască graiul și slova românească în pământ pustiu.

Fiți bineveniți. Puțini așa cum sunteți, năcăjiți până ieri, încă azi cu frunțile brăzdate de griji, voi sănteți stegarii, cari fălfaiți în bătaia soarelui steagul culturii românești, ascuns la întunec în acest județ, voi aprindeți aici făclia culturii naționale și duceți steagul însuflețirii. Arde văpaie sufletul vostru, ca să încălziți pe cei ce și azi sânt încă reci și pe cei cari mai tremură, căci pătura neștiinței pe ochii lor groasă este. Știu, că sântem puțini, aproape toți luptăm

cu griji și năcazuri de tot soiul, dar cu atât mai mult trebuie să ne crească însuflețirea, pentruca lupta, munca noastră, pe care o săvârșim aici să fie focul aprins de avangarda, la care se priviască oastea, ce ne va urma în săvârșirea muncii începute de noi.

La chemarea noastră ați venit să ne întâlnim azi aici, în capitala județului, în acest local, de unde au pornit multe săgeți înveninate spre inima noastră, de unde glasuri de cucuveici ne proceau moartea înecată, dar sigură. Ați venit să ne întâlnim la întâia conferință oficială a noastră. Fiți dar bineveniți. Fie, ca munca, pe care o desfășurăm aici să aducă folosul, pe care noi îl dorim, fie ca ostenele noastre și sudorile de sânge ale inimii noastre să nu treacă în zadar, ci noi să avem măcar mângăerea de-a fi ostași, cari umplem șanțurile, ca peste trupurile noastre să treacă învingători soldații culturii, cari vin după noi. Și aceasta va fi o mângăere pentru noi, că n'am trăit în zadar, că suferințele și lupta noastră de-a curăți mărăcinii din cale va aduce bucurie și va crea drum umblat generației de dascali, cari vor avea să ia în acest județ steagul scăpat din mâinile noastre.

Premise aceste Vă rog să dați ascultare planului de muncă, pe care Vi-l expun, ca cucerirea noastră în acest județ să fie deplină și rezultatul muncii asigurat.

Avem în plan înființarea de școli primare naționale pretutindenea în județ, unde a fost amorțită în trecut conștiința românească. Pe valea Trotușului ca și pe valea Uzului, pe țărniile Oltului și ai Mureșului, prin munții Hargita și pe crestele Carpaților, până ieri „graniți viclene“, o să răsune în viitor cântecul de triumf al culturii naționale. Orfelinate vor răsări pentru copilașii rămași fără adăpost, căminuri de binefacere și căsi de cultură vor fi isvor de apă vie pentru cei însetoși. Văd copilași azi părăsiți, mâne cu bujori în obraji, iar poimâne sentinele neador-

* Cuvânt rostit în conferința învățătorilor din județul Ciuc.

mite ale culturii românești. Văd răsărind plășii în Mihaiu la toate răspântiile drumurilor vămuite până ieri, de azi încolo lanțuri, ce leagă pe-un trate de altul.

Bicazul, Tulgheșul, Voșlabul, Ghimeșul vor duce steagul și le vor urma: Corbul, Bîlborul, Varvizul, Sărmașul și vor deștepta din adâncul lor semn pe toți, cei ce dorm încă. Unde e un suflet amorțit, vom sufla spirit de viață dătător și nu va trece multă apă pe Oit, până când de la o margine la alta a județului vor răsuna cordii și vaale de cântec românesc.

Învățătorii vor fi de azi înainte sentinelele, cari au să privegheze la toate răspantiile, ei vor trezi din mormânt pe toți, cari au străfulgerat prin întunecul gros, care credeam, că ne-a fi mormântul. Vor reinvia oștenii lui Traian, așezați viteze sentinele, să păziască cultura romana, vor veni ostașii nemângăiatului Gelu, din mâna cui s'a răpit pământul, vor răsări plășii lui Ștefan, așezați la trecători, ostașii lăsați aici de Mihaiu: Radul, Andrei, Cărlan, Tătar, Roman, etc. își vor șterge somnul de pe pleoape și-și vor recunoaște stăpânul, va veni popa Dumbrovă cu tovarășul său popa Precup, din Bicaz, spânzurați în 1848 și-și vor afla odihna trupurilor chinuite. Va răsări din vremi chinutul protopop Vișoli cu neastâmpăratul Andrei. Iată și dascălul Porfirie din Moldova, care să silește la începutul veacului XVIII să învețe pe o „limbă românească“. Toți își află odihna dorită, că razele aprinse de ei, nu s'au stins. Iată prietenul nostru: sufletul bun, care a plătit cu viața îndrăzneala de a trece mai repede la frați, iată-l pe subloc. Rebreanu spânzurat în anul 1917. în granița blăstămată, la Ghimeș, muțămît și el, că nu i-s'a chinut trupul înzădar.

Vedeți fraților, ori cât de străin am fi crezut, că e pământul acesta de sufletul nostru, dacă scormonim trecutul, îl găsim stropit cu sânge, nobil de viață românească.

Găsim și licăriți de raze, de cultură și în tot cuprinsul județului, aflăm nume de munți, ape și oameni, cari ne poruncesc, să trezim conștiința adormită de vitregia vremurilor îngropate pe veci.

Cine s'o facă aceasta, dacă nu noi în primul rând?

Noi suntem apostolii, cari avem să simțim ce e al nostru, să ducem apa vie, care desmorțește sufletele adormite pe tot întinsul județului. Noi, cei mai neglijăți de societate, vom impune cu apostolatul nostru, vom face să tresară morții din morminte și nu vom avea astâmpăr până ce nu vom ridica la rangul, ce-l merită: limba, legea și obiceiurile românești.

Nu-i ușoară munca, ce ne așteaptă: vom avea să săcăm mocirie, să desfundăm șanțuri, să tăiem păduri, să scoatem maracini, ne vor însângea mâinile, ni se va strânge inima de durere și năcaz, dar dulce va fi răsplata, ce fi-o dă conștiința, că ai deschis drum nou prin locuri nestrăbătute. Vom avea, să asudăm și să ne poticnim, vom face poate și greșeli, dar cu ochii

țintă înainte, privind mereu culmea, spre care tindem, vom merge și chiar de am îngheța pe drum, va răsări în urma noastră fericirea visată.

Așa vreau să Vă știu, iubiții mei dascăli: muncitori neadormiți, având deapururi țintă: idealul neamului și fericirea patriei scumpe.

Nic. Comaniciu
Revizor școlar.

Clujul cultural.*)

Azilul de copii.

Nu departe de promenada Clujului, pe malul stâng al Someșului, într'o grădină frumoasă, se află edificiul modern (zidit la a. 1903) al azilului de copii, pe care fălvăe, dela 17 Iunie 1919, triumfător triclorul nostru. Instituția aceasta este condusă de dnii dr. St. Albu, medic șef; dr. I. Paul, medic secundar și dl. Gh. Pop, administrator, cari au avut bunăvoința să ne dea deslușirile cerute de noi.

Din această instituție cu menire de caritate, unguirii au făcut un instrument de maghiarizare, înstrăinându-ne, în decursul timpului, mii și zeci de ani din vârstarele neamului nostru, căci pe lângă cei din Cluj ei au mai ridicat azile în Arad, Timișoara, Oradea-Mare și Târgul-Mureșului.

În azil se primesc copii găsiți, copiii părinților demoralizați și acei cari din cauza mizeriei părinților ar fi expuși la periră sigură. Până la etatea de 9 luni ei sunt lăptați de mamele lor, iar dacă sunt bolnave de doici angajate de azil. După ce se mai ridică sunt plasați în cele 25 colonii — așezate în diferite sate — cari stau sub conducerea surorilor de ocrotire.

O parte din cheltueli le suportă comunele, iar restul statul. Azilul este întocmit pentru 50 copii, dar acum se află în el 200, căci taxele de întreținere fiind prea mici, nu se găsesc oameni cari să-și ia asupra lor creșterea acestor copii-lăși.

În clădirea principală se găsesc birourile administrației, salele de primire, laboratoarele, odăile de baie, locuințele surorilor de ocrotire, bucătăria sugaciilor (laptele se prepară după sistemul Soxlet) și saloanele cu vâticurile copișilor, cari se răsfață neștiutori, jucându-se cu piciorușele lor pline. Atmosfera de dragălașenie a acestor „saloane“ cari strălucesc de curățenie și lumină îți face o plăcere.

În pavilionul din curte se găsesc copii mai răsăriți, cari neputând fi plasați la sate, trăesc aici în azil, lipsiți cu totul însă de o îngrijire sufletească. Scopul azilului este să-i salveze numai ca fizic, iar grija de cele sufletești ar trebui s'o poarte societatea. Pe lângă figuri comune am

* Sub acest titlu vom da informații despre toate instituțiile de educație din Cluj.

văzut între acești copilași și câțiva cari prin expresia feței tradau o vie inteligență. Imbogățirii războiului ar face o faptă bună dacă ar crește pe cheltuiala lor la școli pe acești copilași cari ar putea contribui mult la energia națională. În legătură cu azilul ar trebui înființată o grădină de copii, căci e păcat că atâtea suflete să fie lăsate în părăginitie. Coloniile școlare, așezate numai în comune ungurești, să fie mutate încă la primăvară în centrele românești și puse sub conducerea surorilor de ocrotire, cari trebuiesc pregătite temeinic pentru aceasta.

Opera de refacere națională trebuie începută prin azilele de copii!

Const. Iencica.

Pisica.*)

Cum a fost salvată o pisicuță. A fost odată o fetiță anume Lenuța, care se duse într-o Miercuri după prânz la o prietenă a ei Marioara. Prietena ei însă nu stătea în oraș, ci afară la țară. Copiii se jucară împreună în grădină, culuseră flori și alergară încoace și încolo cu Ursu, dulăul cel mare al curții. Pe urmă merseră spre un șopron vechi și lângă peretele acestui șopron se află o grămadă mare de scânduri vechi și de grinzii putrezite.

Când ajunseră aproape de șopron, văzură doi băeți de țărani alergând după o pisicuță mică abia de 9 zile ca s'o prindă și s'o arunce în apă să se innee. (Ce fel de copii erau aceștia fiindă voiau s'arunce pisica în apă?)

Pisicuța ajunsese până la grămada de scânduri și acolo se strecură repede printre locurile goale dintre scânduri și așa că copiii n'o mai puteau prinde decât dând la o parte toate scândurile și grinzile. În timpul acesta fetițele se ascuseră după un nuc gros din grădină și de acolo se uitau cu groază și milă la ce voiau să facă băeții. Dar lor le fu *lene* să mute scândurile din loc și plecară într'altă parte.

Atunci fetițele se apropiară de grămada de lemne și începură să cheme: „pis, pis, pis, pis!“ Nu trecu mult și pisicuța ieși bunișor dintre scânduri auzind chemarea cea prietenească. Pisicuța fu luată pe rând în brațe de fetițe și mângaiată. Dar ei îi era foame și mirolăia așa de jalnic, că și se rupea inima: „Miau, miau, miau!“

*) Dșoara Ancuța St. Jipa, fost institutoare la șc. de aplicație depe lângă școala normală „Elena Doamna“ din București, ni-a pus la dispoziție lecția aceasta, ținută la cl. II. de dl I. Nisipeanu, prof. de pedagogie, pe care o publicăm cu plăcere, căci socotim că va fi de mult folos colegilor. — Se vor găsi însă unii, cari să bage vină de ce lecția aceasta nu este trecută prin toate „treptele formale“ — chiar formale — ale „fântasilor“ (așa numiau dascălii bătrâni pe cei eșiți proaspăt din șc. normală, înzestrați cu teoria treptelor formale), dar că ea este plină de acțiune, de viață, este ceea ce așteaptă sufletul veșnic însetat al copilului, se va convinge oricine când o va povesti în clasă. (C. I.)

Fetițele duseră pisicuța în casă și Marioara rugă pe mama ei să-i dea o ceașcă de lapte pentru pisică. Dar pisica nu fusese încă înțercată de mama ei și nu știa să mănânce din ceașcă, ci numai să sugă. Atunci fetițele turnară laptele într'un biberon și învățară pisicuța să sugă din el și pisicuța mănă până se sature. (Cu ce se hrănesc pisoi mici de tot!) „O iau eu acasă la mine! o iau eu cu mine!“ se rugă Lenuța. „Noi n'avem pisică acasă.“ Marioara se'nvoi și când tatăl Lenuții veni spre seară s'o ia, s'o ducă acasă, ea se rugă de el s'o lase să ia și pisicuța. Tatăl văzând cât de bună și de milioasă era fetița lui, îi dă du voie și ea duse pisicuța acasă. Și mama Lenuței și frățiorii și surioarele ei se bucurară de mica prietenă nouă a casei și se gândi numai decât ce nume să-i dea. Se'nvoiră s'o boteze Florica și așa o chemară mereu și ea se'nvăță să răspundă la numele acesta, venind ori de câte ori era chemată, sărind în poala fetițelor, înălțându-și spinarea și frecându-se de picioarele tuturor.

Ca să nu-i fie frig și să doarmă pe moale, cum îi place pisicuții, îi aranjară un culcuș de paie peste care puseră niște cârpe, într'o cutie.

În scurt timp pisicuța se'nvăță în casa cea nouă. Se plimba prin odaie încoace și încolo, mirosia toate mirolăia, până era luată în brațe de Lenuța și atunci tăcea, stătea într'un colț și torcea: sfâr, sfâr!

Astfel ea își petrecea toată ziua umblând prin odaie, bând, mâncând, torcând și dormind. Pe zi ce trecea ea creștea, se'ngrășa și se făcea frumoasă. Avea o blană moale, de culoare roșcată cu pete albe pe picioare și pe burtă. Peste mai multe zile ea începu să alerge după gheme de ață ca să le prindă, după cocoloașe de hârtie, după sforcicele și cârpe. În curând învață să urce și să scoboare treptele scării. — După ce se făcu mai mare, într'o zi își luă îndrăsniala să iasă singură pe stradă. Dar n'apucă să facă câțiva pași pe trotuar, că un câine dintr'o curte vecină se repezi pe poarta deschisă și o mușcă. Ea se sperie tare, fiindcă nu mai văzuse așa dihanie și nu știa cum să se apere.

Dar nu se'nvăță minte și ieși iar altădată pe stradă. De data asta un ștregar de băiat aruncă cu o piatră în ea și o lovi așa de rău într'un picior, încât piciorul i-se unflă și abia putu merge șchiopătând. Copiii o îngrijiră bine de tot și peste câteva zile piciorul se desumflă și pisica putu iar s'alerge prin odăi încoace și încolo.

Pisica noaptea. Pisica pe câinele. Pe zi ce trecea, pisicuța se măria, pe zi ce trecea ea tot creștea, până când dintr'o mică pisicuță se făcu o pisică mare. Acum ea era foarte îndrăsniață. De multe ori se furișă chiar noaptea afară din casă, se cățara pe pomul de lângă casă și de acolo săria pe coperișul casei, începea să se plimbe, iar tinicheaua suna sub mersul ei și cei din casă o auziau. Câte lucruri frumoase avea ea de văzut și auzit noaptea! Indrăsniala ei era

acum așa de mare, că săria de pe coperiș jos în curte și cădea bine pe câte-și patru picioarele fără să-și facă vre-un rău. Nici de câini nu-i mai era acum frică. Când vreun dulău se repezia la ea, întâi căuta să se apere, își sbârliă părul, scuipa câinele și scotând ghiarele din teacă mi-ți-l sgâria pe obraz de era vai de el! Iar când el o încolția mai rău, cât ai bate din palme, după ce-i mai trăgea 2—3 sgârieturi, se urca până în vârful pomului sau se cățara pe gardul grădinii și deacolo de sus își bătea joc de câine. Parcă-i spunea: „Mai poftim și pe aici dacă ți dă mâna!“ Câinele turba de necaz jos și latră și săria furios pe trunchiul copacului, dar pisicii nu-i păsa. (Cu ce se urcă ea în vârful copacilor sau pe garduri? Cum sunt ghiarele ei?)

Pisica după pradă. Într'o zi Lenuța stătea la masa din sufragerie și cosea. Mâța stătea lângă picioarele ei și torcea a lene. Deodată ea auzi un zgomot ușor în colțul lângă, care era așezat dulapul cu mâncări. Cineva răcăia acolo, întâi mai rar, apoi din ce în ce mai des. Florica nu-mai decât se sculă pe picioare și ciuli urechile într'acolo. Lenuța lăsa lucrul și aștepta să vadă ce va face Florica. Răcâiturile se auziau din ce în ce mai des și mai tare. Dar Florica nu vedea încă nimic. Dar asculta, asculta cu luare aminte și aștepta cu răbdare să vadă ce-o să se'ntâmpie. Nu trecu mult și dintr'o mică crăpătură din colț ieși un botișor mic cu mustăți, pe urmă ieși și un trupșor acoperit cu o blană cenușie și apoi și o codiță mică și subțirică și începu să pășiască spre dulapul cu mâncări. Cine era mosafirul ăsta nepoftit? Era șoricelul — Roade-Tot, căruia îi ajunsese până în gaura lui mirosul de brânză, îi lăsase gura apă și pofția să mănânce și el o bucățică. Și fiindcă n'auzia nimic în odaie, își luase inima'n dinți și ieși din gaura lui cu gândul să se'ndrepte spre dulap și să caute o crăpătură pe unde să intre. Florica îl zări îndată, îi ghici gândul și își zise: „Stai, tu, hoțomane, că mai sunt și eu pe aici.“ Și binișor, binișor se târi cu burta aproape pe dușumea și călcând în vârful degetelor spre Roade-Tot. El n'o auzia fiindcă ea venia așa de încet, încât nu făcea nici un zgomot. Roade-Tot mergea tot spre dulap și nu vedea pe Florica. Când Florica ajunse la doi pași de șoricel se opri, se strânse cu picioarele sub burtă ca un ghem, stătu câteva secunde așa fără să se miște; numai coada ei cea stufoasă bătea dușumeaua. Se bucură căci era sigură, că va prinde pe Roade-Tot.

Apoi deodată se aruncă cu picioarele din-nainte asupra lui Roade-Tot, își înfipse ghiarele în blana lui și... adio bucata de brânză! Roade-Tot era acum prizonierul Floricii. Degeaba chițcăia el, ca și când ar fi chemat pe cineva în ajutor. Florica îl ținea bine în ghiarele ei. După ce-i găuri pielea în mai multe locuri cu ghiarele ei tăioase și ascuțite, începu să-l salte în sus ca pe o minge, și-l sălta și-l prindea, și-l sălta iar și iar îl prindea; pe urmă se făcu că-i dă dru-

mul pe scânduri. Roade-Tot încerca să fugă. Florica iar se repezia și-l înhăța, apoi iar îi da drumul, el iar încerca să fugă, ea iar îl înhăța și așa se juca cu el până se sătura de joacă. Roade-Tot era mai mort. Atunci Florica și în fipse colții cei ascuțiți în carnea lui, îl sfășie în bucăți și îl înghiți pe nemestecate. Și nu se îmbolnăvi de stomac, fiindcă Florica avea stomacul tare. Tot așa Lenuța văzu deseori pe Florica prinzând vrăbii și fluturi în grădină.

Foloasele ce aducea pisica în casă. Acum șoarecii nu mai îndrăsniau să se arate prin casă și mama Lenuței îi mulțumia deseori că se gândise s'a ducă pe Florica în casă, fiindcă înainte, uneori, nu puteau să doarmă noaptea de răcâiturile șoarecilor. Unde mai pui că găsise deseori șoareci înecați în borcanul cu dulceață, de le era scârbă să mai mănânce și trebuia să l arunce.

Hoțiile pisicii. Uneori însă Florica nu era cuminte. Așa, într'o zi se repezi la unul din pușorii ce scosese cloșca de curând și-l înghiți dintr'o dată. Pentru întâiadată mama Lenuței o iertă, dar ea nu se'nvătă minte și mai mănă vreo doi pușori. Sărăcuții de ei! Atunci mama Lenuții luă o nuia și-i creoi vreo câteva pe spinare de-i trecu pofța să mai mănânce pușori.

Viața de familie a pisicii. „Mamă, mamă“, strigă Lenuța într'o dimineață pe mama ei. „la vino să vezi ce are pisica!“ Mama veni și Lenuța îi arată șase pui de pisică, pe care Florica îi căpătase peste noape. PISOII sugeau lapte dela mama lor și uneori când scăpau țăta din gură începeau să miorlaie. Când Lenuța se uită mai bine la ei, îi văzu pe toți cu ochii închiși și se întristă crezând că toți sunt orbi. Mamă-sa însă îi spuse, că peste 9 zile au să se deschidă ochii la toți și ei au să vadă. Ea înnumără cu nerăbdare cele 9 zile și a noua zi văzu cum toți pISOII făcuseră ochi și puteau să mearga încoace și încolo. Ce bine îngrijia Florica de puii ei! Ca o mamă bună, ea îi lăsa să sugă până se săturau, îi ținea pe lângă ea, ca să nu-i fure cineva sau să nu-i vadă vre-un câine rău, îi spăla mereu cu limba ei aspră și așa ei erau totdeauna curați și neteziți, de-ți era drag să te uiți la ei. Când crescură mai mari, Florica se'ngrijii să-i învețe și pe ei să prindă șoareci. Ea căuta câte-o sforicică sau câte-o surcea sau câte-un petec de postav, și le aducea dinnaintea puilor; tragea după ea sforicica sau surcea, sau petecul de postav și atunci pISOII, văzând cum se mișcau, alergau după ele. Când pISOII erau gata să le prindă, Florica iar le tragea iute și făcea tot așa până pISOII se făceau destul de iuți ca să poată prinde sforicica, surcea sau petecul. Incepu pe urmă să le aducă și șoareci, pe care ea îi prindea. Șoarecii erau aproape morți de spaimă în ghiarele Floricii. Ea le dădea puțin drumul, șoarecii începeau să se târască cât mai puteau, atunci pISOII se repeziau la ei și îi înhățau cu ghiarele și se jucau cu ei cum se jucau cu sforicica și apoi îi sfășiau și-i măncau și ei.

Trecu mai multă vreme și pisoi crescură și se făcură și ei mari. Mama Leuții dăruie patau din ei unor vecini, cari îi cerură și opri doi. Ce sburdalnici erau acum pisoi și cât le plăcea, să se face cu fetițele și băieții din casă. Într'o zi însă, unul din copii, fu răutăcios cu un pisoiș. Pe când el stătea leneș la soare și torcea, el se apropie de pisoi și-l trase sdravăn de coadă. Pisoiul întâi miorlăi. Băiatul însă nu se mulțumi cu atâta, ci îl mai trase de două ori sdravăn de coadă. Atunci pisoiul nu vru să mai rabde răutatea băiatului, scoase ghiarele din teacă și când nici nu ș'așteptă, îi făcu câteva dungi roșii pe obraz de pleca deacolo țipând și rămase mult timp cu sgârieturile pe față.

Moartea pisicii și înmormântarea ei. Florichii îi plăcea mult să sară peste gard într'o grădină vecină. Ce caută ea acolo? Poate vrea să prinză și acolo fluturi, gândaci, vrăbii, sau pe semne, că văzuse niște pușori și i-se făcuse poftă. Grădinarului nu-i plăcea însă, să vadă pisici trecând peste straturile lui și o luă la goană de mai multe ori ba aruncând cu bulgări de pământ în ea, ba cu bățul, ca s'o bată. Dar ea nu se 'nvăța minte de loc și săria mereu în grădina vecină.

Într'o zi Florica se întoarce bolnavă acasă, nu vru să mai mănânce și să mai bea nimic, stătea tristă și din când în când miorlăia jalnic. A doua zi copiii o găsiră moartă în odaie. Poate, că o otrăviseră grădinarul. Copiii plânseseră mult, când o văzură moartă și le părea rău de tot, că n'au ținut-o mai din scurt, ca să nu se ducă în grădina vecină. Fu îngropată în fundul grădinii sub un salcâm, în vârful căruia îi plăcea des să se urce.

*

În legătură cu această povestire se pot aduce pe nesimțite și ușor o mulțime de chestiuni științifice — practice.

A) 1. În legătură cu plăcerea pisicii de a sta lângă sobă și a toarce se poate atinge domeniul *higieniei* pentru animale și oameni.

2. Dela pisica, ce toarce lângă sobă, copiii ajung la amintiri privitoare, la serile frumoase de iarnă, când la pâlăitul focului și la lumina lămpii se spun povești.

3. Când se povestește, cum copii în întunec mângăie pisica și aud atunci pârăitul părului ei, se poate trece la chestia întrebunțării electricității în viață. (?) (Trăsnetul, tramvaiul electric).

4. Când povestesc despre strecurarea pe furis din casă a pisicii noaptea, când pleacă, ca să prinde șoareci, să poate se amintesc despre oamenii, cari pășesc încetșor, ca pisicile, cu gând, să fure ceva.

5. Plecând dela muzica pisicilor, pot vorbi și de instrumentele muzicale omenești, de muzica militară, bisericească, etc.

6. Când vorbesc despre blana pisicii, pot vorbi cu copii despre îmbrăcămintea igienică, sau neigienică a oamenilor, cum ne apărăm de frig.

B) Educația morală, ce se poate face.

1. Când vorbesc de caracterul pisicii, aș putea să spun, că și printre oameni sunt firi de pisici.

2. În legătură cu îngrijirea pisicii, se poate foarte potrivit atinge domeniul maltratării animalelor și al organizărilor pentru protecția animalelor.

3. Vorbind de iubirea maternă a pisicii pentru pisoi, se poate vorbi de iubirea mamei, pentru copilași și despre datoria copiilor ale a fi recunoscător părinților.

4. Lăcomia pisicii pentru lucruri bune se poate pune în legătură cu urmările rele de lăcomiei copiilor.

C) *Desenuri.* Se pot desena șoareci în diferite poziții, pisici, pisici prinzând șoareci în odaie, în bucătărie, etc.

O frumoasă pildă de urmat.

Pentru a ilustra simțul de jertfă al poporului nostru când e vorba de școală, dăm loc „Declarațiunei” de mai jos făcută de inimosul țaran Nicolae Truța, din comuna Galataș, județul Ciuc.

Declarațiune.

Subsemnatul declar înaintea direcțiunei școlare de stat și înaintea martorilor subsemnați, cumcă casa mea proprie în dimens. de 90 m.² aflătoare în apropierea calei ferate, împreună cu o chilie tolosită de antisambră și o cameră, un șopru pentru lemne, o latrină, aduse în rând pe speșele mele proprii, $\frac{1}{4}$ jugăr de pământ pentru ogradă, mobilier: băncile reparate, 1 dulap reparat, o catedră reparată, o masă, 1 scaun, o tablă, 2 cuiere făcute pe speșele mele proprii, mai de parte dau lemne de foc pentru sala de învățământ și pentru învățator, curățitui acestora zilnic, săptămănal și lunar. Toate acestea le oferesc statului român spre a le folosi pentru scopuri școlare pe anul 1919—20, le dau gratuit. Mobilierul reparat, întregit și în parte făcut din nou și după espirarea acestui termin rămân în proprietatea statului român. Toate acestea mă oblig a le ținea în cea mai bună ordine și curățenie până la finea anului școl. 1919—20.

Totodată mă oblig a câștiga pe speșele mele proprii alimentația brută pentru învățator și anume 150 kgr. făină de pâne și porumb, 150 l. lapte dulce, 300 ouă, 2 kgr. slănină, toate acestea le voi pune la dispozițiia învățatorului în mod gratuit.

Dacă susinșiratelor obligamente nu a-și satisface, direcțiunea școalei de stat repr. prin dl Vasile Trămbiș, va fi îndreptățiță a scoate,

eventual a executa acestea emoluminte pe calea legală administrativă din averea imobilă a susnumitului donator, cu obligamentul de a suporta acest din urmă și eventualele spese procesuale obvenitoare din aceasta cauză.

Prezenta declarație intră în valoare de drept imediat după subscriere, făcându-se în 3 exemplare: 1 pentru archiva școl., 1 pentru donator și altul pentru învățător. Cetindu-se și primindu-se înaintea martorilor semnași ca subscriere.

Galataș, la 8 Febr. 1920.

Înaintea noastră ca martori:	Niculae Truța m. p.
	donator.
Bara Lajos m. p.	
Vasile Trâmbițaș m. p.	Vasile Trâmbițaș m. p.
Vasile Burescu m. p.	primitor, inv. dir.

Pentru conformitate cu originalul.

Nic. Comaniciu,
Revizor școlar.

Organul nostru.

Între multele probleme, asupra cărora s' a pronunțat congresul din anul recut, a fost și înființarea unui organ al învățătorilor. Știam, că un ziar bun ne poate strânge rândurile formând din noi un corp solidar. Știam, că ne poate ordona gândurile pentru a ne face conștii de importanța noastră în zilele mari, pe cari le trăim. Eram convingși, că un ziar bine condus, e cel mai înțelept pavăuitor în munca cea grea de prefacere și regenerare națională. Ziar ne trebuia, care să poată orienta lumea mare asupra problemelor, ce preocupă dăscălimă română. Era prea arzătoare lipsă de un îndrumător cuminte, care cu tact și înaltă prevedere să știe uniformiza și sistematiza toate lucrările și mișcărilor noastre. În sfârșit era necesară o oglindă fidelă, în care să se reflecteze starea sufletească a întregii învățătorimii românești, de pe plaiurile frumoase a Daciei superioare.

Am avut noi câteva reviste și în trecut. Așa era: „Vatra școlară” la Sibiu, „Foaia școlastică” la Blaj, „Asociația învățătorilor” la Arad, și „Educătorul” la Oravița. Fiecare era cu rostul său și pentru oamenii săi.

Răsboiul însă le-a rupt capul la toate, fără ca acum să mai încerce vre una, să reapară. Las că cu programul vechiu nici una nu ar mai corespunde vremilor nouă.

Azi să cere plan nou de muncă, dacă voim, să aranjem și regulăm totul dela temelii. România mare își are croițe abea granițele, urmând de aci înainte organizarea ei culturală, politică și economică. În așa vremuri epocale noi nu putem rămânea nepăsători. Acum, când trebuie să se selecționeze valorile relative de cele fictive, e vremea să ne ocupăm treapta socială recerută de

misiunea noastră înaltă. Și aceasta o putem face tot numai prin un ziar, în care să ne putem afirma, făcând — silind chiar — societatea românească, să ia act și să țină cont de noi. Ziarul era cel mai competent technician, care ne putea regula pașii, măsura vorbele și susținea pretențiunile de oameni cu mare rost în lume. Era necesar acest lucru, fiindcă toți trebuie să recunoască de vreau, de nu vreau, că în mâinile noastre e așezat destinul și tot viitorul statului român.

Ziarul, acest lucefăr conducător către idealul nost și al neamului avea chemarea, ca în cuprinsul lui să conțină tot ce poate interesa pe învățător din știința pedagogică, viața socială, viața politică, viața omenească și viața naturii. În articoli primi și de fond să se arete tot ce poate împedeca mersul regulat al învățământului, ridicarea și desvoltarea regulată a școlii române. Să iee notițe despre tot, ce să frământa la noi și în străinătate pe terenul pedagogic și școlar.

Să adune materialul pentru crearea unei pedagogii românești. Aici să aibă loc studii și tractate din psihologia neamului. Prin ziar să se strângă materialul pentru istoria școalelor și a învățământului. În aceasta să se discute năcazurile, lipsurile, durerile și dorințele învățătorilor români. În el să aibă loc dări de seamă obiective asupra cărților bune, întrucât sunt de conținut științific, ori manuale de școală. În coloanele lui să se pornească discuții aprige asupra chestiunilor de organizație administrare și disciplinare.

În parte olicioasă va avea să tipărească legile, ordinațiunile și dispozițiunile referitoare la școală, învățământ și învățători. Se publice rapoarte, corespondințe și să deee răspunsuri în chestii personale, ce viu învățătorilor în viața de toate zilele.

Prin ziar să poate aduna materialul pentru o literatură a copiilor. Spre acest scop va strânge: istorioare, jocuri și melodii din diferite ținuturi, precum chiar și încercări originale.

Așa s'a contemplat — „*Învățătorul*” — organul Asociațiunei noastre. *La lucruri bune și mari să cere însă interes, jertfă și sprijin.* Sprijin mai ales, atât material, cât și spiritual. Atunci, când el să espedează la 2000 de dascăli, abea sunt 1000 cu abonamentele achitate, lipsindu-se cu totul de el, alții 1000. Sunt în jurul lui oameni, cari și muncesc și-l și plătesc, pe când alții îl cetesc gratuit, iar alții — dintre învățătorii mai răsariți, — încă nici după 5 luni de apariție, nu au cunoștință de existența lui. Și aceasta în România mare din veacul al XX-lea, când edarea lui s'a hotărât cu votul alor 1500 de dascăli întruniți la congresul din Sibiu.

Noi ținem, că avem un fel de organizație, fără ca organul — duchul de viață al Asociației să fie sprijinit. Înțelegem, nu de fiecare membru din cine știe ce cătun uitat de Dzeu, dar nici chiar de oficialitatea comitetelor centrale a deju-

țelor. În loc să lucreze, ca fiecare suflet, să facă destul datoriei sale de membru și abonent, chiar nici sumele încasate nu le administrează la centru, pentru ca Biroul Asociației, să poate face față nevoilor curente și cheltuielilor de tipar.

Așa nu mai merge. Ori avem o organizație și atunci ne supunem tuturor obligamentelor, ori ne lăsăm la voia întâmplării. Înainte de a înputa celor dela conducere, că nu fac destul, să ne punem mâna pe inimă și să ne întrebăm cum ne am îndeplinit datoria fiecare în special. Când cu toții vom fi conștii de chemarea, ce o avem față de instituția, care ne strânge rândurile, altele vor fi și rezultatele. Da! Altă e tăria morală și sufletească a conducătorului, ce stă în fruntea unei oștiri bine disciplinată și conștie de datorie. decât cel ce la spatele lui știe, că stăpânește disordinea și anarchia. Pildă să luăm dela frații noștri bucovineni, cari deși numai o mână de oameni scot în condițiuni escelente *odată pe săptămână* ziarul politic: „*Tribuna*”. Exemplu să avem pe basarabeni, cari deși să credeau *odată* perduți pentru neam și lege, dispun de o foarte bună revistă: „*Școala Basarabiei*”.

Numai noi, cari ne lăudăm că am dus lupte aprige cu dușmani milenari, noi, cari în vreme de pace alimentam 4 reviste, suntem de răs (zău de răs), că nu putem susține și hrăni un organ ce apare *odată pe lună*.

Apelăm deci la simțămintele nobile a colegilor cu râvnă și lucru. Ne adresăm celor cu ambiție, față de tagmă, școală, de învățământ, ca ei să cerce a mușca inimile celor împelăți. Pună ei mâna pe steag și strige să răsune codrii și pusturile: *după noi*. Dând, barăni unii, mână cu mână, vom putea urni carui cultural înămolit pentru un moment. Ajunși la ideal, vom privi mândrii depe piedestalul culturii românești ridicat pentru propășirea noastră, prosperarea neamului și înflorirea patriei.

— „Acum, ori nici odată, să dăm dovezi...”

Sâmbăta de jos, 29 Ianuarie 1920.

Traian Șuteu.

Frângurele.

(Maeterlinck.)

Justiția legală, sau pozitivă nu-i decât organizația unei părți din întregul justiției sociale.

*

Între lumea exterioară și faptele, pe care le săvârșim nu există, decât doar simplele legături de cauză și efect, care sunt cu totul amurale.

*

Ereditatea morală, nu-i decât forma spirituală a eredității psihice, una e, principiul celeilalte, dupăcum cealaltă nu-i, decât prelungirea celei dintâi.

Insemnările unui învățător.

— Copilul. —

Vorba aceasta cuprinde gingășie, mândrie, fericire, e atât de dulce, încât ar trebui grăită altfel, nu ca vorbele comune de peste zi, căci ea este nădejdea și mângăerea celor bătrâni, ea este comoara neamului și tăria țării.

Ce stearpă și fără rost este viața celor bogați cari trăesc singuri ca cucul, și câtă veselie, răs și voe bună nu vedem în căsuța săracului, pe care Dumnezeu l-a binecuvântat cu o droaie de copii!

Căci orice copil când vine în lume nu trebuie privit ca o greutate, „ci ca un spor la energia națională”. Fiecare vine cu norocul lui, și Dzeu care poartă grijă de pasările cerului, nu-l va uita nici pe el.

Dacă privim în cartea cea mare și frumoasă a naturii, vedem că toate viețuitoarele, începând cu cele mai mici și neînsemnate, până sus la cele minunate, toate au ca scop pe lângă câștigarea traiului zilnic, ca după moarte ele să trăiască prin urmașii lor. Aceasta este legea firii întregi și cum s'ar putea ca omul, cea mai perfectă creatură, să n'o împlinească?

Dar durere, de o vreme încoace și asta dătează înainte de descărcarea furtunii războiului, s'a arătat semne că oamenii voesc să se retragă dela datoria ce li-a impus-o Dumnezeu, când li-a zis: Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul...

Astăzi, oamenii dornici de trai ușor, nu voesc să-și ia asupra greutatea creșterii unui număr mai mare de copii și ca o boală molipsitoare, care trece dela oraș la satele mai mari, cei mai mulți se mulțumesc cu „unicul”. Contra acestor tendințe trebuie să luptăm cu toate armele, căci doar cu cât vom fi mai mulți în acest colț de țară, cu nume drag, cu atât este mai sigură existența noastră. Brazdele adânci cari le-a lăsat războiul, secerându-ne zeci și sute de mii de voinici dintre cei mai chipeși și frumoși, trebuie să le nivelăm, răspândind între popor cunoștințe de igienă, căci este înfiorător de mare numărul copișilor ce se prăpădesc — ca floricelele bătute de brumă — din cauza neștiinței părinților.

Pentru a înlătura acest rău care sapă adânc la temelia neamului nostru toți intelectuali satei — învățători, preoți notari — au o sfântă datorie a lumina, sfătui și în privința aceasta.

Oficialitatea ar face o faptă bună dacă ar publica pe seama mamelor române o broșurică cu povețe pentru creșterea copiilor.

C. I. Ancuța.

O nouă directivă în învățământul primar.

Directorul învățământului primar din ministerul instrucțiunii publice, dnl P. Ghișescu, într'un referat adresat ministrului respectiv, indică mijloacele cari ar trebui avute în vedere spre a se stabili un program serios pentru reorganizarea învățământului primar.

Cităm din referatul d-sale, concluziunea, care pare a fi de natură să asigure elaborarea unui program rațional — prin consultarea tuturor factorilor interesați și competenși:

„Obiectul de a se elabora legi, regulamente, programe dintre patru păreși ai cabinetelor ministeriale întrebuițat adesea până acum fără să se consulte masa mare a dascălimei, care a experimentat și s'a frecat o viață întreagă cu tot febul de nevoi, este — spune dsa, dacă nu cu totul greșită, dar riscată, fiindcă numai atunci o lege sau o programă se aplică cu succes, când se aplică din convingere și este cu consenzul tuturor.

În cazul de față, când este vorba de schimbări de programă, de legi cari au guvernat învățământul, de unitate de acțiune și unificare a învățământului pretutindeni, cred că trebuie consultată neapărat membrii corpului didactic primar și normal, stabilindu-se anume norme de procedură din partea ministerului.

În vederea aceasta, pentruca lucrările să se poată termina până în toamna anului școlar viitor, dsa propune:

Să se facă anchetă pe județe printre membrii corpului didactic primar și normal asupra modificărilor și propunerilor ce ar avea de făcut cu privire la programa de studiu în vigoare;

Să se alcătuiască comisii speciale pe județe, pentru strângerea răspunsurilor și încheierea lor într'un raport general. Comisiunea să se compună din 2 dascăli primari, desemnați de asociația județeană sub presidenția inspectorului de circumscripție;

Să se țină în vacanța Paștelui conferințe generale ale tuturor dascălilor din județ, în cari să se discute încheierile comisiei județene;

Să se institue o comisiune specială compusă din inspectori generali ai învățământului primar și normal, din inspectori de circumscripție și doi delegați din comitetul asociațiunii generale care să redacteze și să închege raportul general de

modificările ce ar trebui aduse, bazat pe rapoartele dela conferințele generale județene;

Ținerea unui congres general al tuturor membrilor corpului didactic primar și normal, cătră sfârșitul unei luni, în care să se discute raportul general al comisiei speciale și să se stabilească ultima formă a modificărilor ce se găsesec de adus programei în vigoare, cât și legilor prin cari se stabilesc aceste programe. La acest congres să participe și Universitățile prin Rectorii și 2 delegații ai lor, cum și învățământul secundar prin doi delegați ai Asociației profesorilor secundari. Inspectorii generali fac parte de drept și obligatoriu la acest congres.

Fac aceste propuneri întrucât Universitatea este instituția care drenează învățământul în Stat și în vedere că diferitele categorii de învățământ formează un circuit închis, unul alimentând pe celalalt.

D. ministru al instrucțiunii publice a aprobat concluziunile de mai sus, astfel că întreg corpul didactic va fi chemat să fixeze normele viitoarei sale activități, în vederea înlăturării întunecului în care trăesc trei sferturi din suflarea românească.

Frângurele.

(Maeterlinck).

Facem o mare greșală împrumutând naturii intențiuni morale și e o greșală în faptele noastre să fim stăpâniți de frica pedepsei sau de speranța răsplății pe cari ea nu ni-le-ar putea da.

Spiritul și caracterul omului, într'un cuvânt, întreaga-i ființă morală nu poate viețui și nu poate lucra decât în dreptate.

*

Morala evoluționistă se ridică împotriva justiției naturii care impune fiecărui individ consecințele proprii sale firi și propriilor sale fapte.

*

O minciună atrage după ea o sută de minciuni.

*

Atâta timp cât mergem în dreptate, pășim cu încredere.

*

Și florile,¹ ca și oamenii au un suflet — parfumul.

*

Trândăvia adoarme pe sus tot atâtea energii mintale, cât stringe pe jos excesul de muncă cu brațele.

*

Noi ne-am făcut din muncă cel mai mare act și cea mai însemnată parte din viață, pentruca munca e indispensabilă existenței.

Conferința Revizorilor școlari.

În 16 Februarie a. c. s'au început ședințele revizorilor școlari din Ardeal, Banat și părțile unghurene, cari au durat până în 20 Februar. Au fost de față: Pompiliu Dan dela Brașov, Eugen Popescu dela Sf. George, Ieronim Puia dela Târgu-Mureș, Darius Pop Saturnare, Valer Pană Deva, Marian Sasu Auid, Todor Stoia Sighet, dr. Stroia Sibiu, Iosif Moldovan Arad, I. Marila Lugoj, Romul Fruteș Timișoara, Ioan Pavel Bistrița, George Tulbure Orade-mare, dr. George Vilt Cluj, Toma Roșu Turda, P. Giura Sânmărtin, A. Gălea Dej, Ioan Mango Zelau, Ioachim Nistor Odorheiu. Cutcul a fost reprezentat prin N. Lutes, subrevizor iar Făgărașul prin I. Mateiaș inv. Ședințele au fost conduse de d-nul dr. O. Ghibu secretar general, iar în absența D-sale de dl dr. Ion Mateiu, dir. inv. primar. Procesul verbal a fost condus de dl A. Pora, subrevizor Cluj.

Intre hotărârile mai însemnate ale acestei conferințe, amintim următoarele:

Pregătirea tuturor registrelor de școală și pentru Revizorate a fost încredințată Revizoratului din Cluj, care, după terminare le va prezenta Resortului de culte, spre a se lua măsuri urgente pentru tipărirea lor, în vederea lipsei mari și apropierii sfârșitului anului școlar.

Revizorii vor avea să înceapă cu posibilă graba turneul inspecțiilor școlare. Aceste inspecții trebuie să fie obiective, dar în aceeași vreme — severe. Cu ocazia inspecțiilor, Revizorii vor constata nevoile școlii și pedecile, cari se pun în calea dezvoltării — căutând a le înlătura. Se vor convinge asupra mentalității învățătorilor, a activității extra școlare. În școală cum își împlinesc datoria.

Au orar și programă analitică în regulă? Cum stă școala de repetiție? Grădina de copii?

Alta hotărâre de mare importanță este cea, care privește examenele de finea anului. Aceste trebuie să aibă caracterul unei mari sărbări naționale pentru ca poporul să fie cât se poate de mulțumit cu roadele școlii și se fie convins de însemnătatea ei.

O discuție vie s'a încins în jurul chestiunii manualelor de școală, cari ne lipsesc, și celor existente însă necorespunzătoare. Se recunoaște lipsa unui manual de cetire, care pe lângă că

ar da cunoștințe generale, ar cuprinde ca într-o unitate armonică, materiile necesare învățământului primar pe regiuni, și se făgăduiește tot concursul autorilor de cărți, cari ar dori să îndeplinească această lacună.

Cu privire la comunele românești, fără învățător, Revizorii să stăruiască pe lângă preoți pentru a provide aceștia inv. primar. Observând că unii preoți, deși ar fi în stare, nu voesc a răspunde acestei chemări, se fie arătați Resortului de culte, care va lua măsurile necesare în scopul de a li-se detrage din congruă.

O propagandă vie, pe toate căile, se impune pentru ca poporul să aprezieze școala și să-și trimită copii regulat la școală.

S'a dat Revizorilor școlari instrucții foarte prețioase și necesare cu privire la controlul ce trebuie făcut în școlile minorităților.

S'a decis ținerea mai multor feluri de cursuri de vară, pentru învățători și anume: pentru învățătorii maghiari, în diferite orașe; pentru învățătorii români cu mai puțin de 4 clase secundare, cărora li-se va libera la sfârșitul cursului un certificat, în baza căruia vor primi regresiv adăusul de serviciu; pentru învățătorii dela orașe în scopul de a se da acestora cunoștințe, din domeniul vieții orășanești; cursuri pentru conducătoarele de grădini de copii.

S'a decis continuarea cursurilor de vară pentru învățătorii-ajutători, ca cei dela Săliște din vara trecută. Aceasta în vederea lipsei mari de învățători, pe care nu o poate satisface câțiva ani școlile normale. În acest punct s'a ridicat și chestiunea dezvoltării învățământului normal, singura soluțiune norocoasă, pentru a provide toate satele noastre cu învățător bine pregătiți.

Conferința a enunțat necesitatea organizării Conferințelor învățătoarești după județe. În consecința s'a hotărât ținerea acestora în primăvara. Programa va fi stabilită din partea Resortului de culte și cu conducerea lor vor fi încredințați Revizorii școlari. Ele vor fi obligatoare pentru toți învățătorii români. Intre obiectele de tratat, va fi pusă și chestiunea propunerii religiozii.

Resortul cultelor dorește a respecta hotărârea Congresului învățătorilor, ca religiunea să fie propusă de preoți. Având în vedere însă, că preoții noștri deoparte nici nu au cunoștințe de metodologie, nici nu se prea știu însufleși în deajuns pentru aceasta problemă, care de altfel formează un însemnat capitol al activității lor ofi-

ciale, pentru a salva momentan situația cât se poate de păgubitoare pentru poporul nostru și tinerele generațiuni, sub raport cultural-moral, se apelează la învățători ca dâșii, acolo, unde religiunea se neglijează din partea preoților, până la o regulare definitivă să predea și acest obiect.

Mai pomenim aci, că conferința; revizorilor a elaborat și unele Regulamente privitoare la organizația internă și externă a școlilor și anume: Regulament despre drepturile și datorințele directorilor școlari și învățătorilor. Regulament disciplinar al învățătorilor dela școlile primare; Regulament și instrucții privitoare la Revizorii școlari și în fine, instrucții cu privire la executarea Decretului pentru reorganizarea învățământului primar.

Iosif la Închisoare.

După ce Iosif fu cumpărat din târgul de servitori, stăpânul lui cel nou îl duse în casa lui, o casă mare și frumoasă, și acolo îl arătă unui om înalt și gros, cu barba neagră și cu păr stufos pe piept, și care avea o uitătură de te băga în groază. El ținea în mână un biciu, cu un mâner scurt, impleit din cinci curele.

„Îți aduc un rob nou, dă-i de lucru!” porunci stăpânul lui Iosif slujitorului lui. Acesta îl măsură pe Iosif din creștet până în tâlpi, apoi îi spuse răstit:

„Haide!” și-l duse într-o grădină mare. Acolo mai lucrau vreo 15 făcătândri, pe jumătate goi, îmbrăcați numai cu niște pantaloni. Ei pliveau la burueni și trebui să plivească și Iosif în arșița fierbinte a soarelui. Seara fură duși în curte, și acolo li-se dădu pâine uscată și apă. Apoi fură închiși într'un șopron și acolo se culcară pe pământul gol, numai cu o mână de pae sub căpătăiu. Cum mai plângea Iosif! „Nu mai plânge, copil!”, îi spuneau camarazii lui obosiți, și-l mângăiau pe obraji cu lacrimi. Camarazii lui adormiră apoi numai de cât, numai Iosif nu putu adormi curând. Gândurile toate îi sburau spre căsuța lui din Canaan, spre tatăl lui cel bătrân, care, negreșit, îl credea mort pe scumpul lui copil. Se gândea la grădiniță de lângă casa lor, unde se juca de dimineață până scara cu fratele lui, Veniamin, la nebuniile dulăului cel mare, care se alunga după ei la joacă... Și la gândurile astea, se pornea și mai tare pe plâns, și plângea înăbușit, ca să nu-și deștepte tovarășii obosiți. Târziu de tot adormi și el.

Adoua zi trebui iar să muncească ca în ziua întâia, a treia zi tot așa, în sfârșit fiecare zi venea cu munca ei, când în grădină, când pe câmp, când în curte, când în casă. Unde era acum bătrânul Iacob, care acasă nu-l lăsa de loc să muncească, să vadă ce trudă era acum pe spinarea copilului lui iubit?

Iosif se învăță repede să muncească, de frică să nu-l lovească și pe el supraveghetorul cu biciul pe spinarea goală, așa cum lovea de multeori pe camarazii lui, cari,

atunci, de usturime săreau de câteva ori în sus. Pe Iosif nu-l bătu niciodată supraveghetorul, căci îi plăcea silința lui Iosif și băgarea lui de seamă.

Ba chiar îl laudă stăpânului său, și acesta începu să se uite mai cu luare aminte la Iosif. El văzu că pe ce punea mâna Iosif mergea strună, și par'că toate îi mergeau mai cu noroc de când cumpărase pe acest băiat. Într-o zi supraveghetorul muri, și, în locul lui, stăpânul puse pe Iosif supraveghetor. Îi dădu toată casa pe mână și cheile de la toate odăile, cămărilor, pivnițele și magaziiile lui.

La câteva zile după ce ajunse Iosif supraveghetor, n'ai mai fi cunoscut casa stăpânului: toate erau la locul lor, casa era ca o oglindă de curată.

Unii din servitorii ceilalți începură să pismuească pe Iosif, că ajunsese așa de mare, și supraveghetor peste ei, și începură să scornească pe socoteala lui fel de fel de răutăți. Și aflând ei, că și nevasta boerului nu putea să-l suferă, fiindcă odată nu voise s'o asculte, începură să-l părăsască către ea, iar ea dădu fuga la bărbatul ei și-l pără pe Iosif, mai născocind și ea dela ea multe minciuni. Stăpânul nu crezu întâi, dar auzind mereu pe soția lui ba de una, ba de alta din isprăvile rele ale lui Iosif și obrăsniciile lui, începu și el să creadă că Iosif e vinovat și-l trimise la închisoare.

Ce urât era în închisoare! Inchipuiți-vă, copii, o odaie mică ca o cămăruță, cum aveți acasă pentru păstrat merinde. Pereții goi de tot și triști, fără nici-un tablou, fără oglindă. Numai sus, într'un colț al tavanului, paianjini și-au tors firele lor cenușii și pândesc acum muștele, cari bâzâie. Pereții sânt aproape negri, căci de mai bine de o sută de ani, de când s'a clădit casa, n'a mai venit nici-un zugrav sau niciun zidar s'o văruiască. Soarele își strecoară ca prin sita cea mai deasă razele lui prin ferestrele mici, cu gratii de fier cruciș și curmeziș.

Așa că, și ziua odăița e întunecoasă, aproape ca și noaptea. De un perete e rezemat un pat de scânduri cu un sac de pae ca pernă la căpătăiu, și jos pe scânduri se vede o oală de apă cu gura în multe locuri știrbită și un codru de pâine uscată.

Într-o odăiță ca asta zăcu Iosif câteva zile. Dar nu-și pierdu răbdarea, nădejdea și credința în Dumnezeu.

Se purtă așa de bine și de cuvincios și întemnițat, în cât directorul închisoarei fu foarte mulțumit de el. Îl scoase din carcera urată și-l făcu ajutor al lui, ca să supravegheze pe ceilalți închiși.

Într-o dimineață, pe când Iosif se plimba prin sălile temniței, casă vadă dacă toate sânt în regulă, auzi bătând la poartă temniței: Cioc! Cioc! Cioc! și mai auzi și glasurile unor bărbați, care îi părrură lui cunoscute. Curios, deschise repede poarta și, care nu-i fu mirarea, când văzu niște soldați de ai regelui, cari aduceau la închisoare, între arme, pe doi din miniștrii regelui, pe cari Iosif îi văzuse deseori venind în vizită pela casa fostului lui stăpân. Unul era paharnicul regelui, adică turna vin în pahar regelui la masă, altul era pitarul lui, adică mai mare peste brutăriile regelui. „Dar ce ați pățit! Cu ce v'ați făcut vinovați, de sânteți aduși la închisoare?” îi întrebă Iosif. Ei îi răspunseră: „Mare mânie la cuprins pe Domnul nostru pe noi și ne-a aruncat în închisoare!” Iosif îi duse în temniță și le dădu o odăie pe seamă. Bieții oameni erau foarte triști, stăteau toată ziua cu obraji îngropați în palme de

rușine și inimă rea și, numai când venea Iosif pe la ei, se mai înveseleau, căci Iosif știa să le spună vorbe de mângâiere, cari le mergeau la inimă și le alinau durerea.

Trecură de atunci mai multe zile. Într-o dimineață intrând Iosif la ei, îi găsi foarte triști la față. „Ce aveți dragii mei? Ce sânteți așa de amărăți?” „Cum să nu fim, că am visat astă noapte niște vise urâte și nu știm ce păcate vor mai da peste noi: Nu găsim pe nimeni, care să ne spună ce însemnează visele noastre.” „Spuneți-mi-le mie, și, cu ajutorul lui Dumnezeu, poate eu am să'nțeleg visele voastre.”

Atunci, paharnicul începu să-i istorisească visul lui:

„Să făcea, ca stăteau într-o vie. Înaintea mea erau trei vițe și în vițe o mulțime de straguri copți: și aibi și roșii și negri. În mână țineam paharul regelui și culegând câțiva straguri, i-am stors bine în paharul lui și i-am dat mustul cel dulce să-l bea. Iar el îi bău cu multă poftă.”

Iosif, căruia Dumnezeu îi dăduse multă minte și înțelepciune, nu stătu mult pe gânduri și-i deslegă numai de cât visul: „Bucură-te și laudă pe Domnul pentru mila lui către tine! Cele trei vițe însemnează trei zile. Peste trei zile, regele își va aduce aminte de tine, te va ierta și te va face iar paharnic, să-i torni vin la masă. Dar am și eu o rugăciune să-ți fac. Când vei ajunge iar mare, nu-l uita nici pe Iosif, pe nenorocitul de Iosif, care pe nedrept zace aici în închisoare, după ce a fost vândut de frații lui.

Pune o vorbă bună pe lângă rege și pentru mine. Poate s'o milostivi și mi-o da drumul din temniță.”

Îi istorisi pe urmă și pitarul visul ce visase: „Să făcea că duceam pe capul meu trei coșuri cu pâine. Și în coșul de deasupra erau pâini de toate felurile, din cele, de cari mănâncă regele și sburau pe deasupra lor păsările cerului și ciuguleau din ele.”

Nici acum Iosif nu stătu mult pe gânduri și-i grăi pitarului: „Sărmane!, mare nenorocire va da peste tine! Cele trei coșuri însemnează trei zile. Peste trei zile, regele va porunci să fii spânzurat pe cruce, iar păsările vor veni să ciugulească din carnea ta!” Întâi pitarul se îngălbeni, dar pe urmă răsă cu hohot, spunând, că el nu crede în vise.

Toate se petrecură însă întocmai după prevestirea lui Iosif. A treia zi era ziua regelui și fu masă mare la palat. Regele petrecea în mijlocul siujitorilor lui.

Pe când se ospăta și se înveselea cu toți oaspeții lui își aduse aminte și de cei doi miniștri ai lui, aruncați în temniță. Atunci el porunci numai decât, ca paharnicul să fie scos din temniță. Porunca se împlini, paharnicul fu liberat îndată, se duse repede acasă, se îmbrăca în haine de sărbătoare, apoi alergă la palat și luă și el parte la ospăț, turnând vin în paharul regelui, ca mai înainte. Pe pitar regele porunci însă, să-l spânzure și porunca fi îndată împlinită.

„Să nu mă uii! Se nu mă uii!” îi mai ruga Iosif pe paharnic, când se gătea să plece din închisoare. „Nu, nu, cum am să te uit?” Și Iosif începu să nădăjduiască, că vorba bună ce-i făgăduise paharnicul să pună pe lângă rege o să-l mântuiască. Dar trecură câteva zile, pe urmă câteva săptămâni, și Iosif nu mai vedea pe nimeni venind să-l scape. Paharnicul își uitase făgăduiala. Iosif tot mai trăgea nădejde. Dar când văzu, că trece și luna și el tot în închisoare stă, că mai trece și luna a doua și a treie și a patra, și nici o veste bună nu-i mai vine dela paharnic, atunci pierdu orice nădejde de a mai scăpa din închisoare. „M'a uitat! m'a uitat!” oia Iosif mereu. „Aici îmi voi sfârși zilele.” Dar nu acolo își va sfârși el zilele. Dumnezeu îl va avea în paza lui.

Prelucrată de N.

CRONICA

Inaugurarea Universității din Cluj. La 1 Febr. a. c. s'a inaugurat cu mare solemnitate universitatea românească din Cluj, în prezența MM. LL. Regele și Regina, precum și a reprezentanților tuturor statelor aliate și a delegaților universităților străine din aceste state. Cu aceasta ocaziune M. Sa a făcut o donație de 400.000 Lei pentru întemeierea unui institut al istoriei române, atât de vitreg tratată până acum de stăpânirea străină. A fost o sărbătoare care a înălțat sufletele tuturor celor ce simțesc și vorbesc românește.

Urăm și noi celi mai înalte instituțiuni de cultură ardeleni, menită a crea și elabora știința specifică românească — cea mai frumoasă prosperitate și avem toată nădejdea să credem că ea va îmbrățișa toate problemele învățământului.

Propaganda la sate. Articolul „Dacă vreau război, să-l aibă”, publicat de d. decan G. Bogdan-Duică în „Patria”, a fost viu comentat de presa străină și a dat prilej câtorva oameni de bine, să pornească o vie acțiune de propagandă culturală în ținuturile mărginașe. La Oradea-Mare s'a înființat societatea: „Cele trei Crișuri”, care ca să-și poată lărgi cadrelui și-o mutat sediul la Cluj. Planul frumos de propagandă expus de d. colonel Bacalogh, a trezit o frumoasă discuție, la care a luat parte mai mulți profesori universitari. Dl. M. Ștefănescu a pledat cu insuflecire pentru înființarea „Caselor Naționale”, iar dl. Dr. I. Lupăș a cerut, ca societatea această tânără să intre în legătură cu „Astra” din Sibiu, care-și are cadrele ei bine hotărâte.

S'a uitat și din acest prilej, — ca în foarte multe altele — că propaganda culturală aici în Ardeal și în vechiul regat a fost făcută de conducătorii satelor și că orice acțiune nouă va duce la bun rezultat, dacă va fi sprijinită de aceștia. Casele Naționale nu sunt altceva, decât rezultatul muncii învățătorilor din regat. Teoreticienii acestei instituții e bine să știe aceasta. Învățătorii ardeleni cer înființarea cercurilor culturale în cadrul cărora voiesc a des-

volta o intensă muncă, pentru propășirea și consolidarea statului. Ca tovarăși de muncă primim cu drag pe oricine, care vine cu gând curat în mijlocul nostru.

Preoțimea renunță . . . Preoțimea din județul Sibiu și Făgăraș renunță la cele 32 jugăre cari le asigură legea reformei agrare. Fără comentariu.

Universitatea populară. În 8 Februarie a. c. a avut loc deschiderea solemnă a Universității populare din Brașovul, atâtor amintiri și tradiții, întemeiată prin stăruințele vrednice a unor bărbați de inimă din acest centru de cultură românească, între cari pomenim cu mândrie pe dl Pompiliu Dan, vrednicul Revizor școlar al județului Brașov. Urâm noului așezământ — viață spornică și îndelungată spre a fi pildă de imitat și în alte centre cu necesități poate mai mari decât Brașovul.

Pedepsele școlare. Resortul instrucției sub Nr. 18389—1919 a adresat revizorilor școlari următorul ordin:

Se aduce la cunoștință celor în drept, că pedepsele prevăzute în §. 4 al articolului de lege 38 din 1868 pentru absențele școlare se modifică deocamdată în modul următor: în loc de 1 cor. 5 Lei, în loc de 2 cor. 10 Lei, în loc de 4 cor. 20 Lei, în loc de 8 cor. 40 Lei. Celelalte dispoziții ale articolului respectiv se mențin în vigoare.

Învățătorii sunt îndatorați să poarte cu toată conștiințiozitatea evidența absențelor, a le prezenta primăriilor comunale, cari vor încasa la timp pedepsele corăspunzătoare. Intra cât organele comunale nu vor încasa în termen de 8 zile pedepsele școlare, acestea vor cădea în sarcina celor însărcinați cu încassarea lor.

Revizorii școlari și primpretorii cercuali vor controla cu toată vigoarea întru cât se execută dispozițiile referitoare la absențele școlare.

*

Drepturi nerespectate. Noul normativ de șalarizare a împărțit învățătorimea în două grupe: unii, cari au 4 clase secundare și alții, cărora le lipsește această pregătire. Prin clasificarea aceasta, să face o nedreptate din punct de vedere uman și juridic, căci nu pregătirea din școala secundară dă drept cuiva să funcționeze ca învățător, ci diploma lui, care îl califică pentru această chemare. Cons. Dir. dându-și seama de greșala ce a făcut, acum voește s'o repare organizând în vară pentru acești învățători cursuri speciale! Învățătorimea a primit totdeauna cu bucurie mijloacele ce i-s'a imbiat pentru perfecționarea ei. La aceste cursuri încă vor lua parte, fără a recunoaște însă de legală hotărîrea, prin care nu li-s'a votat ajutorul de serviciu. Chestiunea aceasta ar trebui adusă în fața

contenciosului administrativ, ca să cunoască toate lumea de câtă dragoste este încununată tagma dascălească și cum i-se imparte dreptatea.

Aniversarea morții lui Ion Creangă. La 30 Dec. s'a împlinit 30 de ani dela moartea dascălului și marelui povestitor Ion Creangă. Sătenii din Hunulești în frunte cu învățătorii au luat inițiativa să înființeze o „Casă Națională“ care să-i poarte numele.

O chestie care trebuie limpezită. La toate serbările școlare cu caracter oficial se țin cuvântări pentru a lămuri însemnătatea zilei. Ele în cele mai multe cazuri sunt adresate publicului și nu școlarilor. Dacă cuvântările trebuie să se ție școlarilor, pentru cari dealtfel se organizează serbările, atunci vorbitorul este dator a vorbi pe înțelesul celor mici. A te scobori la forma de gândire a copilului este o greutate, dar că se poate mi-a dovedit-o admirabilele cuvântări rostite copiilor de Edmondo de Amicis, scriitorul italian, care a dat micușilor pe Cuore, mărgăritarul de mare preț al literaturii copiilor.

Subdirector al învățământului primar. Dl dr. Lazar Chirilă a fost numit din partea Cons. Dir. subdirector al învățământului primar. Prin numirea aceasta să împlinește dorința exprimată de învățătorime în congresul dela Sibiu, ca daravile școlii primare să fie conduse de oameni cari au muncit în această brazdă. Ridicarea dlui dr. Chirilă, dela catedra de învățător, la această treaptă, este o garanție că la conducerea învățământului primar a ajuns un om al muncii.

Salarizarea învățătorilor. „Patria“ scrie: „Salarizarea învățătorilor dela școlile de stat și confesionale române s'a făcut pe întreaga linie. Nemulțumirile învățătorilor sub acest raport a încetat.“ — Asta s'o creadă „Patria“ și dnii cari au dat acest comunicat.

Lectura învățătorilor. Dacă învățătorul nu voește să rămâie ca icoana ștearsă de vreme, el va trebui să stea în contact cu mișcarea literaturii frumoase și pedagogice. Intrucât ei își împlinesc aceasta datorie, revizorii școlari au chemarea să controleze dacă cărțile pedagogice fundamentale — traduse în limba noastră — le citește fiecare învățător. O cere aceasta interesul școlii și al învățătorului personal.

Icoana lui Cuza Vodă. La Vălenii de Munte s'a tipărit o frumoasă icoană a lui Cuza Vodă, a cărei lipsă la serbarea dela 24 Ianuarie a simțit o fiecare școală primară din Ardeal.

Învățători prefecți. Guvernul dlui Vaida-Voevod a numit ca prefecți pe următorii învățători: V. Păunescu în jud. Ilfov, D. V. Toni în jud. Covureni, D. Mândricel în jud. Vlașca, iar pe dl Dumitrescu-Bumbești ca inspector administrativ. Incet, dar sigur, se ridică demnitatea și rolul învățătorului român în toate domeniile vieții publice.

Cămine pentru copiii învățătorilor. Asociațiile județene din Arad, Sătmar și Timișoara dispun de frumoase cămine unde sunt plasați copiii învățătorilor, cari urmează la școlile din capitala acestor județe. Prin muncă stăruitoare se vor putea înființa aceste instituții în fiecare județ. În jurul lor s'ar putea grupa toată activitatea învățătoriei dintr'un județ.

Icoane religioase. Școlile primare de stat admirabile ca clădire și zestre școlară sunt toate lipsite de icoane religioase, cari pot contribui mult la educația copiilor. Ar fi bine să fie mijlocul, ca din frumoasele icoane edate de Casa Bisericilor din București să primească câteva fiecare școală. Aceste icoane ar trebui dealtfel răspândite și la sate, ca să împodobească casele gospodarilor, încărcate numai cu icoane străine.

Leafa învățătorilor. Deși normativul nou de salarizare prevede leafa în Lei, totuși Cons. Dir. a hotărât ca dela 1 Febr. leafa să ni-se plătească tot în coroane. Hotărârea aceasta, șoptesc unii, s'a adus pentru a se îmbunătăți valuta scăzută în urma exportului de Lei, în sumă de milioane, făcut în străinătate, dar cu siguranță nu de învățători cari n'au nici automobile, nici Lei. Pilda cu meluşaua săracului, spusă de provecul Natan, când a mustrat pe David, se repetă.

O necuviință. Așa numește „Neamul Românesc“ atitudinea „intelectualului“ d. Tăslăuanu care a avut îndrăsneala să ceară nici mai mult, nici mai puțin, decât scoaterea conducătorilor poporului: învățători, profesori, preoți, din viața politică. Atitudinea acestui domn plin de trufie și vanitate nu ne miră, dar ne doare însă, că el s'a ridicat numai grație muncii acestor sămănători pe cari astăzi îi privește de sus.

Cerc didactic parlamentar. Toți învățătorii parlamentari — deputați și senatori din toate partidele politice — sau unit într'un „Cerc didactic parlamentar“ spre a putea susține cu deplină tărie și succes chestiunile cari privesc școala și pe învățători.

Cultura românească și Minoritățile națională din Transilvania. „Gazeta Transilvaniei“ a reprodus la foileton, din revista „Arhivă“, studiul dlui Dr. I. Mateiu, care luminează această chestiune cu dovezi științifice și din care noi, în lipsă de loc, am reprodus numai câteva pasaje de încheiere. Studiul va fi scos și în broșură în limba franceză și engleză.

Învățătorii și cooperația. Ridicarea economică a țării din vechiul regat s'a făcut prin obștii și băncile populare, conduse de învățători. Mișcarea cooperativă în Ardeal, înainte de război a fost stânjănită de băncile mari, iar acum tot aceste instituții, condusă de capitaliștii războiului, voesc să pue mâna pe întreagă bogăția țării. Factorii conducători, cari n'ar trebui să fie amestecați în aceste afaceri, au datoria să ajute ridicarea economică a satelor prin ele însăși. Să impune deci înființarea de cursuri de cooperație pentru conducătorii satelor.

Ajutorul de vestminte. Ajutorul de vestminte pus în vedere de noul normativ de salarizare dorim să ni-se ordonanțeze cât mai în grabă, în valută de Lei, căci prețul hainelor și încălțămintelor să ridică pe zi ce merge, așa că mai târziu abia ne putem cumpăra din această sumă o pereche de ghete.

Cătră secții. Anul social al asociației noastre se'nceie la 1 April (st. n.) Până la data aceasta cassierii secțiilor să încasseze ca taxă de înscriere 5 Lei, (care rămâne la secție), 2 Lei pentru asociația generală și încă 10 Lei taxă anuală către secție. Despre sumele încassate să se trimită biroului o socoteală, iar cei cari n'au plătit taxele înșirate mai sus să fie trecuți în debit. Orice sumă trimisă cassierului general să fie însoțită și de un raport detaliat.

Congresul general. DIV. Păunescu, președinte asoc. gen. a învățătorilor ni-a încunoștințat, că congresul general se va ține în vacanța Paștilor în București. Dorim, ca punctele din programa congresului, publicată în numărul 5 al revistei noastre, să fie studiate temeinic de fiecare secție. Diferite memorii, soluții, să se trimită din bună vreme secretarului asoc. noastre.

Școala normală „Ion Creangă“. Prin decret regal s'a decis, ca școala normală dela Roman, să poarte numele marelui povestitor.

Listă de cărți pentru bibliotecă. Dăm în numărul aceasta — după Lamura — câte o listă de cărți pentru bibliotecile școlilor primare, populare și ale învățătorilor. Este o selecțiune făcută după o cercetare temeinică din tot ce s'a scris în românește.

Fondul nostru de propagandă. Într'unul din numerii trecuți ai revistei, am cerut, ca colegii, cu ocazia sărbătorilor, să aranjeze producțiuni școlare, din venitul cărora să jertfească o parte pentru fondul nostru de propagandă.

Primii, cari răspund la glasul nostru, sunt colegii din Sighișoara, cari ne-au trimis pentru acest scop 216 C. Dorim, ca acest modest început, să găsească cât mai mulți imitatori.

O școală... Marele poet indian, Rabindranoth Tagore, a fundat în apropierea orașului Calcuta o școală, conform cu vederile lui asupra educației. Simplitatea excesivă predomină în această școală. Cursurile se fac în aer liberi. Elevii au o libertate desăvârșită. Ei pot întrerupe ori când pe profesor. Muzica este foarte prețuită. Semnalul de deșteptare este cel dintâi cântec, iar semnalul de culcare este ultimul cântec al zilei. O bună parte reciprocă, blândă, liniște și o gândire adâncă formează atmosfera acestei școli. (Educația.)

Școala normală din Deva. Instituția aceasta în trecut a fost pepiniera, unde erau crescuți cei mai aprigi propovăduitori ai șovinismului. Urmele muncii lor distrugătoare se pot vedea în județul Hunedoara, străbătut dela un capăt la altul de adânci brazde de întuneric. Pentru delăturarea acestui rău, corpul profesoral al școlii normale în frunte cu directorul ei, dl C. Sporea, a pornit o vic propagandă culturală în acel ținut. Elevii normaliști, conduși de profesori, au dat în Deva și satele din apropiere, mai multe producțiuni. Mai în urmă s'a jucat „Marin și Maria“ localizată cu mult succes, din săsește, de dl prof. I. Mihu. Producțiunea a condus-o dl I. A. Modreanu. Ne bucurăm din suflet, că conducătorii școlii aceștia au înțeles rolul cultural, ce au de îndeplinit în mijlocul poporului unde se află și nu s'au mulțumit cu munca dintre cei patru pereți ai școlii. Năzuința dâșilor spre mai bine este o pildă de urmat. (C. I.)

Adunările secțiilor. Am primit mai multe rapoarte asupra adunărilor secțiilor jucățene. Ele vor fi studiate și pentru numărul viitor vom face o dare de seamă asupra lor, reluând părțile mai ponderoase, pentru ca să se poată vedea chestiunile, cari preocupă în special pe învățătorimea noastră. Mai sunt încă secții, cari nu s'au întrunit. Altele deși și-au ținut adunarea, încă nu ni-au trimis procesele verbale. Așteptăm și dela aceste rapoarte, ca să avem o oglindă completă.

Alegerea de metropolit. Aflăm, că congresul electoral, ținut la Sibiu, a ales de Arhiepiscop și Metropolit al arhidiecezei ortodoxe-române pe Profesorul de teologie Dnul Dr. Nicolae Bălan.

Bucuria noastră este cu atât mai mare, cu cât știm, că înaltul dignitar bisericesc, este un prieten sincer al școlii și învățătorului.

Memoriul Asociațiunii. Fiindcă nu ni-s'a inmanuat încă răspunsul la Memoriul Asociației, îl vom publica în numărul viitor.

Aviz. Aduc la cunoștință fraților Colegi învățători, că la apelul meu publicat în ziarul „Patria“ și „Invățătorul“ din Cluj, până la 10 Februarie 1920, am primit scrisori, documente și memorii.

Rog pe toți Colegi, cari au suferit fie din partea ungiurească, ori confesională și au dovezi și acte, descriind cazul să mi-le trimită, ca să le pot utiliza când va ajunge în desbatere proiectul legii de unificare a învățământului primar. Adresa: București, Hotel Astoria 41. Teodor Bucurescu.

Rev. „Izvoarașul“, roagă pe Ion Pușcariu

învățător, să-i comunice adresa, căci până atunci nu-i poate trimite revista.

Cătră colegi. Cu numărul viitor al revistei, deschidem o rubrică permanentă, în care vom da totfelul de deslușiri, informațiuni, privitoare al chestiunile de organizare a școlilor primare, la drepturile și datorințele învă. și dir. școlari, la chestiuni de salarizare, la raporturile învă. cu alte organe școlare și de administrație, etc. Rubrica va purta numele: *Informații pentru învățători*. În scopul acesta am și angajat și rugat pe mai mulți prieteni ai școlii și învățătorilor. Orice întrebare să fie trimisă la redacția revistei „Invățătorul“.

CĂRȚI, REVISTE

CHESTIUNI METODICE revistă pentru școala primară. Anul IV. No. 1 Craiova.

EDUCAȚIA. Anul III. No. 1. Are un temeinic studiu al dlui G. Bogdan Duică, despre Formarea caracterului în vârsta antișcolară.

LAMURA. Anul I. No 3. Incepend cu acest număr direcția revistei o are dl I. A. Brătescu-Voinești, marele scriitor, care în volumele sale: „In lumea Dreptății, Intuneric și lumină“ ne-a dat splendide pagini de educație. Pe lângă frumoase bucăți de literatură găsim prețioase îndrumări cu privire la dezvoltarea culturii la sate. Studiul dlui I. Nisipeanu: „oreplăcute de gramatică“, ar trebui să fie pentru fiecare învățător tabla legii.

ȘCOALA CIVILĂ. Anul I. No. 1. Organ al uniunii profesorilor de școli civile. Apare în Cluj sub direcția dlui Anton Domide. Îi dorim noului organ pedagogic viață lungă!

PENTRU INIMA COPILOR, revistă lunară pentru educație și instrucție în casă și școală, condusă de dl I. Nisipeanu. Anul I. No. 1. R. Vălcii. Prețul 20 lei. Recomandăm cu căldură colegilor această admirabilă revistă din care reproducem povestirea: „Iosif la închiisoare.“

„DATINA“ No. 2. revista societății „M. Eminescu“. Apare lunar. Turnu-Severin, Abonamentul 12 lei pe an.

G. Tutovean „BALADE“ București. Tipografia „Convorbiri literare“ 1919. Prețul 4 lei.

A apărut: LEGENDELE ROMÂNILOR, manual auxiliar pentru cl. III. primară. Legendele sunt povestite în grai simplu, la priceperea copiilor și în conformitate cu instrucția din programa analitică oficială. Indispensabil pentru învățători și elevi. Prețul unui exemplar 1 cor. Incurând vor apărea „Cetiri Istorice“ pentru clasa IV. primară. Comandele se adresează: Toma Cocîșiu, dir. școl. Blaj.

POVEȘTI FĂRĂ TĂLC de Ioan Georgescu, Nr. 18 din „Cărțile poporului“ editură „Calea vieții“ O frumoasă broșură pentru popor, cuprinzând pe 44 pagini interesante povestiri morale. Un număr 30 bani. (60 fil.) Se poate avea la toate librăriile și la editorul Dr. Nic. Brînzeu, șefredactor, Lugoj.

Ebinghaus, MANUAL DE PSICOLOGIE, tradus de I. Abertmann. București, Librăria Nouă. Prețul 12 Lei. Cîm voște, să adîncească diferite probleme de psihologie cartea aceasta îl va servi cu credință.

Refugiații Ardealului, scrisori din pribegie de dr. Ion Mateiu, Sibiu, 1919. Prețul Lei 1-50.

În broșura aceasta dl Dr. Ion Mateiu, directorul învățămîntului primar, într'un stil limpede, descrie crâmpiele din viața plină de necazuri a intelectualilor Ardealului, cari siliți de împrejurările cunoscute, în toamna anului 1916, au luat în mână toiagul pribegiei. Sunt în această broșură pagini cari ar putea forma capitole de cel mai reușit roman, căci ele evoacă cu putere realitatea, te înduioșază până la lacrimi.

După datina casei, în copilărie, citeam în fiecare Sămbătă seara „Visul“ și alte cărțicele; acum voi citi broșura aceasta, căci ea îmi reamintește de zilele din urmă ale

tatălui meu, — pribeg și el în țară străină — și de mișcerile fără capăt îndurate de biata mamă cari, după spusa dănei, le-a putut suporta lîndcă bunul Dumnezeu ia ascultat rugămintea: Să mă mai vadă odată... Am dori, ca în altă broșură, dl dr. Mateiu să ne descrie munca desfășurată mai târziu în Basarabia, de acești intelectuali oțelii în necazuri.

C. I. A.

Poșta redacției și administrației.

MAI MULTORA. Suntem informați, că mulți colegi nu primesc revista, deși noi le-o expediem. Trebuie luați de scurt oficianții dela poșta din loc, cari din rea voință ne fac atâtea neplăceri.

Cărți pentru bibliotecile școlare primare.

LISTA I. (de câte 5 cărți).

Literatură.

Cuore	Bibl. Alcalay
Robinson Crusoe	Ed. Sfetea
Genoveva de Brabant	Ed. casei Școalelor
Pășaniiile lui Tând. de Col.	Ed. Sfetea
Mărgăritare de Andersen	Ed. Socec

Călătorii.

Spre Pol de Nansen	Bibl. Minerva
Amundsen și cucerirea poporului Sud	Bibl. Casei Școalei.
Căpitanul Scott la Polul Sud	Bibl. Steaua
Guliver în țara piticilor	Bibl. pentru toți
Guliver în țara uriașilor	Bibl. pentru toți

Teatru.

Teatru școlar pentru fete de Euf. Adam	Bibl. Socec
Teatru pentru copii de I. Lunca și G. Mugur	Bibl. Socec
Teatru școlar de Ana Tănăsescu	Bibl. Socec
Crăciunul de Rădulescu Nig.	Bibl. Casei Școalei.
Lumină Nouă de I. Nicolau	Bibl. Casei Școalei.

Istorie.

Istoria populară a Românilor (3 numere)	Bibl. popul. Min.
Ștefan cel mare	Bibl. popul. Min.
Istoria lui Mihai Viteazul	Bibl. popul. Min.
Revoluția lui Horia	Bibl. popul. Min.
Răpirea Bucovinei	Bibl. popul. Min.

Știință.

Cât și cum se muncește în America	Bibl. Casei Școalei.
Bernard Palissy	Bibl. Casei Școalei.
Istoria lui George Stephenson	Bibl. Casei Școalei.
România de ieri de I. Simionescu	Bibl. Casei Școalei.
Țara Românească de I. Simionescu	Bibl. Casei Școalei.

Cărți pentru o bibl. populară.

LISTA I. (de câte 5 cărți).

Literatură (proză).

Alexandria	Bibl. p. pop. a C. Ș.
Genoveva de Brabant	Bibl. p. pop. a C. Ș.
Isopia	Bibl. p. pop. a C. Ș.
Povestiri de petrecere și folos	Bibl. p. pop. a C. Ș.
Glume. Vorbe de ciacă	Bibl. p. pop. a C. Ș.

A aș

ANCA

ANĂ

sfiel. I., II. și III.

Dirigent Cel
acesta costă

15

Lei, 1-50 Lei porto.

Se află la Alex. ANCA